

ИНТЕРНЕТ МРЕЖАТА И ОБРАЗОВАНИЕТО

Ивайло Старибратов

ОМГ „Акад.К.Попов“

Пловдив

ivostar@abv.bg

Абстракт: Използването на интернет мрежата в образованието става с всеки ден по-осезателно. Достъпа на учители и ученици до голям обем информация поражда нови предизвикателства към образователната система в световен мащаб. Появява се необходимост от образователни „филтри“ които да насочват и дават възможност за селектиране на информацията. Ролята на учителя става изключително важна, но той има и нова функция. Подготвен ли е за това? Има ли достатъчно опит? И някои други подобни въпроси са разгледани в доклада.

Ключови думи: образование, интернет, методическа подготовка.

Вместо увод, малко статистика: Разпространението на информационно-комуникационните технологии (ИКТ) в домакинствата у нас се е увеличило значително през последните години, а през 2009 г. интернет услугите стават достъпни и предпочитани от все повече хора в домовете им. Според проучванията на Националния статистически институт (НСИ) броят на домакинствата, които имат достъп до интернет в къщи се е увеличил с 4,3 процентни пункта спрямо предходната година. В югозападния район на страната, включващ София, най-голям дял домакинства (37,3%) имат достъп до интернет през 2009 г. Обяснението е, че в този район има най-много интернет доставчици, добра оптична инфраструктура и се засилва потребителският интерес. Най-малко хора ползват в домовете си компютри и интернет в Централна Северна и в Северозападна България - 10-11%. Делът на хората, които редовно използват интернет е 39,7% за настоящата година, а средният абсолютен прираст за периода 2004-2009 г. е 6,5%. Ако през 2004 г. 41,5% от интернет потребителите са сърфирали от дома си, през 2009 г. този дял е 86%. През 2004 г. компютри е имало в домовете на 21,3% от българите, а от къщи са сърфирали 17%. Днес домашни компютри имат 31,7% , а интернет от дома си ползват 29,6%. Най-активно и редовно използват интернет младите хора на възраст 16-24 години. Пропорцията на лицата, които прекарват времето си в глобалната мрежа от тази група, е нараснала с 41,7% за пет години и е достигнала 75,1% през 2009 г. В групата на възраст 25-34 години редовно (всеки ден или поне веднъж седмично) ползват интернет 60%, в групата 35-44 г. - 46,8%, в групата 45-54 г. - 32%, в групата 55-64 г. - 13,9%, а по-възрастните - само 3,1%. МОМН отчита, че всички училища в България имат интернет свързаност, а над 50% от училищата има над 30 компютъра.[4]

Една статистика от 2008 на статистическия институт във Великобритания ни показва за какво се използва мрежата.[1] Разреза е следния

год.	общуване	Игри	образование	Други
2007	43%	36%	3%	18%
2008	44%	31%	5,1%	19%

Тази таблица показва, че макар и бавно интересът към използване на мрежата за образование расте.

Пасивното слушане в часовете по цял ден притъпява паметта. Но кой не е имал часове или лекции в университета, по време на които учителя, респективно професорът чете, а студентите го слушат отегчено? В цял свят вече се търсят по-ефективни модели на обучение. Един от експериментиранияте методи е чрез използване на новите технологии.

„Не е възможно някой да научи каквото и да е само със слушане.“ До това прозрение е стигнал самият Гьоте, а виждането му споделят много ученици и студенти и до днес.

Достъпът на учениците до глобалната мрежа и използването на голяма база от информация им позволява бързо решаване на широк спектър от задачи, недостъпни до този момент. В момента на въвеждането на съвременни компютърни технологии в обучението по академични дисциплини, включително и математика, се даде нов тласък на научните изследвания и се появи необходимостта от използване на нови методики на преподаване. Компютърът, както предричаха преди двадесет години, не можа да замени нито учебника, нито учителя. Но безспорно увеличи информираността и всеотдавателната подготовка на учениците.

Компютрите замениха традиционната техника използвана в обучението, а мултимедийните програми позволяват на учителя бързо да съчетава всички инструменти, които допринасят за по-задълбочено и по-

смислено усвояване на учебния материал от ученика още по време на урока. Учителя има в ръцете си още един инструмент за повишаване на качеството на обучение. Може да формулираме следният критерий за полезността и необходимостта от използване на една или друга технология за обучение – използването на новите технологии е полезно, ако се получават такива резултати при обучението, които не могат да бъдат получени, без използването на тази технология. Например, ако една компютърна програма ви позволява бързо да развие техническите умения за конструиране на симетрични форми на самолет - тази програма е необходима и трябва да оценим в кой час и в кой момент от преподаване на учебния материал ще е най-подходяща за използване. Принципат „дейност“ на детето в учебния процес е бил и остава един от най-големите в дидактика. В настоящият момент този вид дейност възниква рядко, тя е резултат на целенасочени образователни въздействия и организация и използването на новите технологии дават тази възможност.

Нека видим каква е практиката при използване на мрежата за образование. Ученика се прибира в къщи, пуска компютъра си и автоматично му се зарежда Skype и/или Facebook. При което той комуникира. Подготовката на уроците става от хартиен вариант на учебника. След което сърфира безцелно, или с не достатъчно ясна цел в мрежата. Това е стил на живот на 99% от учениците, според мен.

Какво трябва да се промени и как да стане това?

В основата на промяна на използване на интернет мрежата отново трябва да застане училището и естествено преподавателите.

1. Учителите е необходимо да формулират конкретни задачи за изпълнение от учениците. Задачите трябва да са актуални. Може да са свързани с учебния материал или теми от които учениците се интресуват. Това ще даде цел при сърфирането в мрежата.

2. Във всеки учебен час, учителя е добре да дава указания къде са местата в интернет, в които учениците могат да намерят информация за урока, който са взели в училище. Дори 10% от тях да ги посетят, пак ще считаме, че има успех.

3. Формулиране на проекти и дипломни работи по които да работят по- големи групи ученици. Споделянето на общи интереси отваря нов кръгзор на учениците.

4. Използване на наличните учебни ресурси. В определени часове да се използват създадени веб базирани уроци.

5. Да се поощряват учениците да създават такива уроци, дори и да са с по-ниско качество.

Трудностите, които пречат това да стане практика са, че учителят трябва да подготви предварително този процес. В педагогическата практика проблемът за иновационната дейност на учителя, се разглежда през призмата на това, дали у него е налице личностна педагогическа техника (ЛПТ) като компонент на иновационните технологии.[3]

Както по-горе посочихме, процентът на учениците, които използват компютрите и мрежата за да си играят е доста по-висок от тези които го използват за образование. Решението е, голям брой от уроците, които се подготвят за ползване през мрежата да са с игрови характер. Тогава диалога с компютъра приема характер на образователни игри, и в голямата част от децата повишава мотивацията за образователна дейност.

Моят опит при използването на компютър в уроците по математика показва, че при този подход, учениците участват по-активно в урока. Има промяна на отношението към работата и на недисциплираните ученици. А учителят съдейства за развиване на комуникационните способности у ученика. Има много по-задълбочен размисъл относно учебното съдържанието и планиране на работата на учениците на всеки етап от урока. Времето за подготовка на учителя за използване на ИКТ при създаване и реализиране на урок с електронно съдържание, несъмнено се увеличава през първия етап. Но постепенно се натрупват опит и методическа база, създадена съвместно с учениците, което значително улеснява подготовката на уроците в бъдеще. Опитът от използването на ИКТ в класната стая по математика показва, че най-ефективни са уроците на геометрия, стереометрия, уроци по алгебра изследването на функции и графики, както и на материал, който излиза извън учебниците. И за това на възможностите за използване на компютър и проектор не е достатъчно - трябва да се използват и интерактивни бели дъски и адекватен софтуер на електронните ресурси. В последните месеци преподавам на класове с нисък интрес към математиката и липса на възможности за работа с компютър. Но и тук има решение. Започнахме с история на математиката, в началото свързано с учебния материал, а в последствие ги разширихме. На следващ етап – задачата им бе да проучат понятията от учебника по математика за 8. клас. И това имаше ефект. Когато обсъждаме къде как са ги намерили се оказа, че над 50% от учениците, освен задачите които съм поставил са преоткрили и други теми които са им интересни в интернет.

Изводи: Извода до който самите ученици стигнаха е, че са открили за какво може да им помага в обучението интернет мрежата. За мен извода е, че промяната зависи най-много от самите нас - учителите. Можем да кажем със сигурност, че резултатите на учениците вече до голяма степен зависят от ползването на мрежата за образователни цели. Обучаемият, като една интелигентна информационна система, има възможността да придаде на всяка извлечена порция данни различна интерпретация.[2] Учениците се повишава интереса и при работа в класната стая, защото те очакват да получат друг вид информация – учебни сайтове и други подобни, което осмисля влизането в мрежата. Появява се дейност, която ще работи по-активно за бързо запомняне на материала, което ще им даде по-добро самочувствие и не само по-висок успех, а и знания. Накрая не може да не отбележим, че новите технологии не са „манна небесна“, която ще реши всички проблеми в училище, но и не може да стоим встрани от този процес и да го отричаме. По-добре е да „впрегнем коня, отколкото той да тича свободно“ из дебрите на мрежата.

Тази работа е финансирана по договор № ИС-М-4/2008 на Фонд „Научни изследвания“ на Пловдивския Университет.

Литература:

[1] Евростат – Британски статистически институт. ec.europa.eu/eurostat

[2] Етеров, М, „Психологически аспекти на формирането на научни понятия в неедерминирана мултимедийна среда“, сп.Педагогика, бр.8/2007, стр.45-53

[3] Стефанова, М. “Иновации в образователния процес” Научна конференция, УНСС. Сборник материали. 1999, стр. 16 - 20

[4] Националният статистически институт на България. www.nsi.bg